

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้าน
ป่าไม้ ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย
ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และ
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้

ทั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มี
ความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มี
ความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
3. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มี
ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
4. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับ
ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
5. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับ
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
6. ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน
7. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบกลุ่มสอวัตต์ครั้งเดียว (One-shot descriptive study) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจำนวน 253 คน โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรในหมู่บ้านป่าไม้ ตามโครงการพัฒนาน้ำที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ ป่าโคกสูง 1 (บ้านห้วยชัน) ป่าโคกสูง 2 (บ้านภักดีแผ่นดิน) ป่าท่ากระบาก 1 (บ้านคลองทราย, บ้านคลองคันโท) อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 687 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าสถิติพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 1 ถึง 6 และหาค่าสัมประสิทธิ์แบบตดอยพหุคูณเพื่อวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 7 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS*

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 253 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนมากมีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 99.2 ผ่านการสมรสแล้ว ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 81.3 ประกอบอาชีพทำไร่ทำนา ร้อยละ 72.7 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-15,000 บาทต่อปี และ 10,001-15,000 บาทต่อปี มีสมาชิกในครัวเรือนประมาณ 4 คน

2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากโทรทัศน์บ้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50 รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด ค่าเฉลี่ย 2.88 และจากวิทยุ ค่าเฉลี่ย 2.82 และสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อยตามลำดับ คือ นรข ค่าเฉลี่ย 1.97 หนังสือพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 1.86 และเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ค่าเฉลี่ย 1.50

ถ้าแบ่งประเภทของสื่อเป็น สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ผลการวิจัยพบว่า

สื่อมวลชน กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากโทรทัศน์ บ่อยที่สุด รองลงมาคือ วิทยุและหนังสือพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 3.50 2.82 และ 1.86 ตามลำดับ

สื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จาก เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด บ่อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.88 รองลงมาคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ และเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่เกษตร ค่าเฉลี่ย 2.73 และ 2.72 ส่วนเพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว และพระ ครู กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเรื่องการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ ค่าเฉลี่ยเพียง 2.24 และ 1.97 เท่านั้น

สื่อเฉพาะกิจ กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จาก ป้ายประกาศ คำขวัญ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.17 รองลงมาคือ เอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ค่าเฉลี่ย 1.50

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จาก สื่อมวลชนคือ โทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด และน้อยที่สุดคือ สื่อเฉพาะกิจ ซึ่งตรงกับการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับ สื่อกับความร่วมมือของประชาชนในการปลูกต้นไม้ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ.2532 ของ จินดา คุ่มกิตติชัย ที่พบว่า ประชาชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ในที่ดินสาธารณะประโยชน์จากสื่อมวลชนมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อบุคคล และน้อยที่สุด คือ สื่อเฉพาะกิจ และตรงกับการศึกษาของ ปราณี สุจรัตน์ไชยกุล เรื่องการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมของนักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนกลาง เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า แหล่งที่ให้ความรู้มากที่สุดคือ สื่อมวลชน

3. อิทธิพลของสื่อต่อความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านเห็นว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจ เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างได้มากที่สุด คือ โทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 3.50 รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด ค่าเฉลี่ย 3.32 และเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่เกษตรกับเพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว ค่าเฉลี่ย 2.90 เท่ากัน สื่อที่มีอิทธิพลต่อ ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างได้น้อย คือ ป้ายประกาศ คำขวัญ พระ ครู และเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ค่าเฉลี่ย 2.15, 2.08 และ 1.62 ตามลำดับ

ถ้าแบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ผลการวิจัยพบว่า

สื่อมวลชน โทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างได้มากที่สุด รองลงมาคือ วิทยุและหนังสือพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 3.50, 2.89 และ 2.21 ตามลำดับ

สื่อบุคคล เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างได้มากที่สุด รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่การเกษตร เพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ และพระ ครู ค่าเฉลี่ย 3.32, 2.90, 2.90, 2.82 และ 2.08 ตามลำดับ

สื่อเฉพาะกิจ ป้ายประกาศ คำขวัญ เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากกลุ่มตัวอย่างได้มากที่สุด รองลงมาคือ เอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ค่าเฉลี่ย 2.15 และ 1.62 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ในบรรดาสื่อทุกประเภทสื่อที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างได้มากที่สุด คือ สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ รองลงมาคือ สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด และน้อยที่สุดคือสื่อเฉพาะกิจ

4. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องผลกระทบทางด้านการเกษตรที่เกิดจากการทำลายป่าไม่ว่า จะทำให้เกิดความแห้งแล้งขาดน้ำทำการเกษตร รู้ว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้วิธีหนึ่งคือ การปลูกสร้างสวนป่า รู้ถึงเหตุผลสำคัญที่เราต้องอนุรักษ์ป่าไม้บริเวณต้นน้ำลำธารไว้ เพื่อจะได้มีความชุ่มชื้นและน้ำใช้ตลอดปี และรู้ว่าป่าไม้ตามธรรมชาติจะมีส่วนช่วยควบคุมไม่ให้เกิดโรคระบาดของแมลงได้ เพราะมีศัตรูตามธรรมชาติคอยควบคุม จำนวนร้อยละ 75.1 ร้อยละ 68.4 ร้อยละ 65.2 และร้อยละ 59.3 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 49.4 และร้อยละ 43.5 ที่รู้ว่าวิธีการป้องกันการทำลายป่าไม้ที่สำคัญและได้ผลมากที่สุดคือ การให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนเพื่อจะได้ช่วยกันป้องกัน และรู้ว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน โดยเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้้น้อยเพียงร้อยละ 26.1 และร้อยละ 24.1 คือ สาเหตุที่สำคัญที่สุดในการตัดไม้ทำลายป่าคือการลักลอบตัดไม้ขาย และเรื่อง

ประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของป่าไม้ว่าเป็นแหล่งอาหารและยารักษาโรคของมนุษย์

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง คือร้อยละ 51.80

5.ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับเรื่องที่เราจำเป็นต้องปลูกป่า เรื่องชาวบ้านทุกคนไม่มีสิทธิในการจับจองพื้นที่ป่าเพื่อทำเป็นพื้นที่ทำกินและเรื่องการทำชาวบ้านลักลอบตัดไม้ในป่าไปขายเพื่อเลี้ยงชีพด้วยความจำเป็นเป็นเรื่องที่ควรจะมีควมผิด ค่าเฉลี่ย 3.87, 3.46 และ 3.28 และเห็นด้วยกับเรื่องที่ทุกคนไม่มีสิทธิจะนำป่าไม้ซึ่งเป็นสมบัติของชาติมาใช้ได้อย่างเสรี และการตัดไม้เพื่อนำมาทำเครื่องใช้ภายในบ้านไม่ได้เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำนวนเท่ากันคือ ค่าเฉลี่ย 3.15 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อย คือ เรื่องการรักษาป่าไม้ว่าไม่ควรเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ป่าไม้หรือหน่วยงานราชการเท่านั้น เรื่องทางราชการไม่ควรปล่อยให้ชาวบ้านตัดไม้มาทำฟืนและเผาถ่านเพื่อใช้ในครอบครัวและขายได้พอสมควรตามความเหมาะสม และเรื่องฝนแล้งมีสาเหตุมาจากการที่ป่าไม้ถูกทำลาย ค่าเฉลี่ย 2.97, 2.90 และ 2.65 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงหรือ ค่าเฉลี่ย 3.25

6. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บ่อยที่สุด ตามลำดับ คือ การปลูกป่าในวันสำคัญ ๆ เช่น วันต้นไม้ประจำปี วันเฉลิมพระชนมพรรษา การร่วมพัฒนา "หมู่บ้านป่าไม้" ในด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนาดิน พัฒนาการส่งน้ำ พัฒนาวัด โรงเรียน และการประกาศข่าวเรื่องการปลูกป่าไปยังเพื่อนบ้านเท่าทันกับการชักชวนเพื่อนบ้านมิให้ตัดไม้ทำลายป่า ค่าเฉลี่ย 3.62, 3.47 และ 2.48 กิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือน้อยคือ การแนะนำเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน การทำป้ายประกาศเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เช่น ทำป้ายคำขวัญ ทำป้ายห้ามตัดไม้ และการแนะนำเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาป่าไม้ในหมู่บ้าน ค่าเฉลี่ย 1.91, 1.90 และ 1.76 ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.9 ร้อยละ 47.0 และร้อยละ 45.9 ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแนะนำเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาป่าไม้ในหมู่บ้าน การทำป้ายประกาศเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เช่น ทำป้ายคำขวัญ ทำป้ายห้ามตัดไม้ และการแนะนำเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับต่ำค่อนข้างปานกลางหรือค่าเฉลี่ย 2.47

สรุปการทดสอบสมมติฐาน

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.19 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำมาก

2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

ผลจากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

3. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

4. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.28 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

5. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

6. ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

7. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน และทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน สามารถร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนได้ ร้อยละ 33.98 โดยพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนได้มากกว่าคือร้อยละ 32.32 และทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในทางลบ แต่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เพิ่มขึ้นน้อยคือร้อยละ 1.66 เท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนได้มากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนกับความรู้ ทักษะทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน แบ่งเป็น

1.1 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ประชาชนที่ได้เปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จะมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Rogers ที่ได้กล่าวไว้ว่า การสื่อสารได้ก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ของผู้รับสาร และตรงกับงานวิจัยของ สุพัตรา ผาผุย เรื่อง ประสิทธิภาพของหน่วยงานประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ในการให้ความรู้และทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน ที่พบว่า หมู่บ้านที่ได้รับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จะมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพิ่มมากขึ้น

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสิทธิภาพของสื่อที่ประชาชนเปิดรับ คือ สื่อที่ประชาชนเปิดรับบ่อยที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งประสิทธิภาพของสื่อมวลชนไม่สามารถที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ Bettinhaus ที่ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อและทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ส่วนอีกประการหนึ่งสื่อบุคคลคือเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด ซึ่งเป็นสื่อที่ประชาชนเปิดรับบ่อยที่สุดอันดับรองลงมาจากโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.88 และเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากที่สุดหนึ่งนั้นมิค่อยได้มีการพบปะกับประชาชน เพราะความจำกัดของบุคลากรซึ่งอาจจะเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของ

ประชาชนได้

1.3 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ประชาชนที่เปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากก็จะมี การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากขึ้นด้วย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Rogers ที่กล่าวว่า การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้รับสารได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพสุข ตีอินทร์ เรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน ในภาคเหนือ พบว่า การที่กลุ่มตัวอย่างได้พบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พิสิฐวิทย์ บุญไชย ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการสภาพัฒนศึกษา เฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า การได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้จากสื่อมวลชนมาก จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากด้วย และ สมใจ เข้มเจริญ ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบล สะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากเช่นกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนได้มากกว่าตัวแปรอื่น โดยสามารถอธิบายได้ร้อยละ 32.32 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

เมื่อมีการแบ่งพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ออกเป็นสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ พบว่า ในบรรดาตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ทั้ง 3 ประเภทนั้น พฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนได้มากที่สุด คือร้อยละ 29.10 รองลงมาคือ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน และพฤติกรรมการเปิด

รับสื่อเฉพาะกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ซึ่งอธิบายได้น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนกับทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน แบ่งเป็น

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก จะมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทางที่ดีด้วย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ ถ้าหากว่าความรู้ ความเข้าใจเปลี่ยนแปลงแล้ว ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมราวดี เหมาคม เรื่องความคิดเห็นของราษฎรรอบอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ สุนัตรา ผาผุย เรื่องประสิทธิภาพของหน่วยงานประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ในการให้ความรู้และทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน พบว่าประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทางที่ดีขึ้นด้วย

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่เป็นเช่นนั้น อาจมีสาเหตุมาจากประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ส่วนมากมีการศึกษาต่ำคือ จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.4) ร้อยละ 81.8 และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 56.5 ซึ่งได้จบการศึกษาภาคบังคับ (ป.4) มานานแล้ว ทำให้ล้มการอ่านหนังสือจะอ่านหนังสือไม่ค่อยได้ จึงเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการแสวงหาความรู้ ส่วนในเรื่องการจัดอบรมให้ความรู้โดยตรงก็ไม่สามารถที่จะ

กระทำได้ เนื่องจากตัวประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมอบรม เพราะต้องใช้เวลาประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริป่าโคกสูง 2 (บ้านภักดีแผ่นดิน) ได้ทดลองจัดอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้กับกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านป่าไม้ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งได้รับความร่วมมือ และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ทำให้เยาวชนมีความรู้และสนใจการเข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพิ่มมากขึ้น อุปสรรคในการจัดอบรมส่วนหนึ่ง คือ บุคลากรและงบประมาณที่มีจำกัด

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนในหมู่บ้าน อาจเกิดจากการชักชวนจากสื่อบุคคลในพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่เกษตร ทหาร ซึ่งเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการโน้มน้าวใจได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น และเป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าตลอดจนเป็นสื่อที่ประชาชนในหมู่บ้านให้ความเคารพนับถือ จึงได้ไปร่วมกิจกรรมตามที่สื่อดังกล่าวชักชวน แต่ไม่ได้มาจากความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และจากการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคลสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนได้มากที่สุดในบรรดาตัวแปรทั้งหมด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานกล่าวคือ ประชาชนที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่เป็นเช่นนี้ อาจมีสาเหตุมาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน เกิดจากการชักจูงจากสื่อบุคคลในพื้นที่ที่ประชาชนศรัทธาเกรงใจ เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทหาร ซึ่ง นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญ ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะไปมีส่วนร่วมด้วยทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ

โดยในกรณีที่เกิดความไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันของความรู้ (K-Knowledge) ทักษะ (A-Attitude) และพฤติกรรม (P-Practice) นั้น Rogers เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม หรือ KAP-Gap ซึ่ง Rogers อธิบายว่า ในกรณีที่ทั่วไปเมื่อบุคคลมีความรู้ มีทักษะดีอย่างไรก็แสดงพฤติกรรมไปตามความรู้และทักษะที่มีอยู่ นั่นคือ K-A-P จะเกิดอย่างต่อเนื่องกันหรือสอดคล้องกันหรือสัมพันธ์กัน แต่จะไม่เกิดทุกกรณีไป

สาเหตุประการที่สองที่ประชาชนไปร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในหมู่บ้าน คือ จากการสัมภาษณ์บุคคลที่ได้รับทราบว่ ประชาชนในหมู่บ้านส่วนหนึ่งจะใช้เวลารว่างจากการทำไร่ ทำนา หรือแบ่งแรงงานในครอบครัวส่วนหนึ่งไปรับจ้างเจ้าหน้าที่ป่าไม้ดูแลรักษาป่า หรือปลูกป่า เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว อาจจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรม โดยไม่มีอิทธิพลจากทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ถ้าพิจารณาจากกิจกรรมที่ประชาชนไปร่วมมาก คือ กิจกรรมการปลูกป่าในวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา การพัฒนาหมู่บ้านป่าไม้ มีเพียงร้อยละ 1.6 และร้อยละ 0.7 เท่านั้นที่ไม่เคยไป อาจมีสาเหตุมาจากการได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลอื่น เช่น ความจงรักภักดี การเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นต้น

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนได้ แต่เป็นไปในทางลบ กล่าวคือ ประชาชนที่มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย อย่างไรก็ตามตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สามารถอธิบายได้ต่ำมากคือ เพียงร้อยละ 1.66 เท่านั้น ที่เป็นดังนี้อาจมีสาเหตุมาจากประชาชนเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 42.3 ที่มีความเห็นว่า การรักษาป่าไม้ควรเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ป่าไม้โดยตรง เช่น การทำป้ายคำขวัญ ป้ายห้ามตัดไม้ การชักชวนมิให้เพื่อนบ้านตัดไม้ทำลายป่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมเข้าร่วมกิจกรรมน้อย หรือไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวถึงร้อยละ 47 และ 26.5 ตามลำดับ

สาเหตุประการที่สอง คือ เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนจำกัด เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ จึงไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าการอบรมในโครงการต่าง ๆ การประชุมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประกอบกับกิจกรรมดังกล่าวจะมีนาน ๆ ครั้ง หรือปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น

สาเหตุประการที่สาม คือ จากการได้พูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้ทราบว่า ประชาชนในหมู่บ้านส่วนมากจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อเจ้าหน้าที่การมาร่วมประชุมจะมีเพียงผู้นำความคิด เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบลเท่านั้นที่กล้าแสดงความคิดเห็น ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่าแม้ว่าประชาชนจะมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แต่มิได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ คือ แนะนำเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาป่าไม้ในหมู่บ้าน แนะนำเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในหมู่บ้าน และประสานงานกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมในหมู่บ้าน ซึ่งปรากฏว่าจากกิจกรรมดังกล่าวมีประชาชนที่ไม่เคยมีส่วนร่วม เลขร้อยละ 52.9 ร้อยละ 45.9 และร้อยละ 26.9 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะด้านนโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิจัยทำให้ได้ทราบว่า สื่อที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้มากที่สุด คือ โทรทัศน์ ดังนั้นจึงควรที่จะเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไปยังประชาชนโดยผ่านทางโทรทัศน์มากยิ่งขึ้น
2. พฤศจิกายนการเปิดรับสื่อบุคคลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จึงควรเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ผ่านสื่อบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ทหาร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อจะได้กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากยิ่งขึ้น
3. ประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้โดยเฉลี่ยมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ดังนั้นการที่จะกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น ควรจะใช้ความบ่อยครั้งในการให้ข่าวสาร เป็นตัวกระตุ้นเพราะ พฤศจิกายนการเปิดรับสื่อมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ในโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ เฉพาะอำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี เพียงแห่งเดียว การวิจัยจึงอยู่ในวงจำกัด จึงควรจะมีการศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นด้วยเพื่อจะได้

เปรียบเทียบกัน

2. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาถึงเนื้อหาข่าวสารที่ปรากฏผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจว่ามีลักษณะที่จะให้ความรู้และการสนใจได้มากน้อยเพียงใด จึงควรมีการศึกษาถึงเนื้อหาของสารเพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาถึงเหตุผลของการเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน จึงควรมีการศึกษาสาเหตุดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ ให้หมดไป อันจะทำให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะ และมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย